

Funktionsnedsattas rättigheter ifrågasätts

5 september 2024

Foto: institutet för mänskliga rättigheter

Institutet för Mänskliga Rättigheter (MR) har nyligen publicerat sin senaste rapport, "Allt ifrågasätts", som bygger på svar från Rivkraft-panelen. Denna panel består av personer med funktionsnedsättning som delat med sig av sina erfarenheter och insikter om mänskliga rättigheter i Sverige. Rapporten ger en viktig inblick i den verklighet som personer med funktionsnedsättning upplever och lyfter fram de utmaningar de står inför när det gäller att hävda sina rättigheter.

Institutet har ett särskilt uppdrag att främja rättigheter för personer med funktionsnedsättning, och för att göra det behöver de ha rätt underlag. Rapporten "Allt ifrågasätts" är ett resultat av ett samarbete mellan Institutet för MR och Myndigheten för delaktighet (MFD).

En av slutsatserna i rapporten är att många personer med funktionsnedsättning har låg kunskap om sina rättigheter och hur de kan kräva sina rättigheter. Detta gäller särskilt rättigheter enligt FN:s funktionsrättskonvention. Trots att mer än hälften av paneldeltagarna kände till konventionens existens, vet en stor del inte vad den innebär eller hur den kan användas för att försvara deras rättigheter.

Dessutom visade undersökningen att många inte vet vart de ska vända sig om deras rättigheter kränks. Endast en tredjedel av deltagarna har kännedom om var de ska vända sig för att få hjälp. Endast ett fåtal känner till möjligheten att anmäla till internationella instanser som Europadomstolen eller FN:s funktionsrättskommitté.

Många deltagare i undersökningen rapporterade om diskriminering på arbetsmarknaden, där de inte fått den anpassning eller stöd de behöver för att kunna arbeta, trots att de har rätt till det. Andra beskrev hur de hindrats från att delta i samhället på grund av bristande tillgänglighet, till exempel genom otillgängliga byggnader, kollektivtrafik och brist på teckenspråkstolkar.

Många deltagare rapporterade också om att de inte fått den vård de har rätt till,

exempelvis att de nekats mediciner eller fått fel behandling. Enligt svaren beror detta ofta på bristande kunskap hos vårdpersonal om funktionsnedsättningar. Vad gäller ersättningar och bidrag vittnar många deltagare om att det inte längre räcker till på grund av ökade levnadskostnader. Vissa hade även fått sina ersättningar indragna utan tydliga förklaringar, vilket skapat stora svårigheter i deras vardag.

Det finns en rädsla för att rättigheterna kommer att inskränkas ytterligare i framtiden. Över hälften av deltagarna uppgav att de är oroliga för att mänskliga rättigheter kommer att försvagas i Sverige, delvis på grund av de politiska förändringar som sker i landet.

Vill du läsa rapporten hittar du här: <https://mrinstitutet.se/rapporter/allt-ifragasatts/>

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Flera nya världsrekord i skytte VM för döva

5 september 2024

Foto: Envato

I det stora nationella idrottscentret i Hannover, Tyskland pågår just nu världsmästerskapen för döva i skytte, där 70 deltagare från 16 nationer deltar. VM, som hålls mellan 29 augusti och 8 september, har redan bjudit på flera historiska ögonblick med nya världsrekord.

Ukraina och Indien har dominerat tävlingarna hittills, särskilt i 10-meters luftpistol och luftgevär. I 10-meters luftpistol för herrar säkrade ukrainaren Oleksii Lazebnyk guldmedaljen med ett nytt världsrekord. I damklassen satte indiskan Pranjali Dhumal ett världsrekord i kvalet och hennes landsmaninna Anuya Prasad tog senare guld i finalen med nytt rekord.

I 10-meters luftgevär satte Mahit Sandhu och Srikanth Dhanush från Indien nya världsrekord i sina respektive kval. I finalen säkrade senare Srikanth guldmedaljen. De indiska medierna uppmärksammar nu VM då Srikanth har vunnit tre raka guld hittills.

I de mixade tävlingarna i luftpistol och luftgevär fortsatte Indien och Ukraina att dominera. Indien satte ytterligare ett världsrekord i kvalet och vann flera medaljer i finalerna.

Hittills har åtta nya världsrekord satts under VM, och förväntningarna är höga inför kommande dagar.

Inga svenska deltagare deltar. Tävlingarna går att följa på www.wdsc-hanover.de.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

Örebro tingsrätt nekar teckenspråkstolk till döva nämndeman

5 september 2024

Foto: Privat

Den döva nämndemannen Isabel Engwall kommer inte att få tillgång till en teckenspråkstolk under sitt uppdrag. Det har Örebro tingsrätt nu beslutat. Beslutet har väckt starka reaktioner, då Isabel är Sveriges första döva nämndeman och tidigare har fått tolk i andra domstolar. Tingsrätten hänvisar istället till andra tekniska hjälpmedel som översätter tal till text, vilket Isabel starkt ifrågasätter.

I januari tillträdde Isabel sitt nämndemannauppdrag, men ännu idag har hon inte fått tillgång till teckenspråkstolk. Efter månader av utredning meddelade Örebro

tingsrätt i fredags sitt beslut att inte bekosta teckenspråkstolk för nämndemän. Detta står i kontrast till hur tingsrätten hanterar tolkbehov för parter i mål, såsom vittnen och misstänkta, där tolkning bekostas av domstolen. Istället rekommenderar tingsrätten nu att Isabel ska använda de tekniska hjälpmedel som finns tillgängliga, och hänvisar henne till regionens tolkcentral eller kommunen för ytterligare stöd. Dessa hjälpmedel som Isabel får använda översätter tal till text.

Isabel uttrycker djup oro över beslutet. "När jag läste mejlet suckade jag tungt och djupt," säger Isabel Engwall till SVT Örebro. Hon menar att den tekniska lösningen som föreslås är långt ifrån rättssäker och att det strider mot hennes rättssäkerhet som döv nämndeman.

Beslutet från Örebro tingsrätt skiljer sig markant från hur två andra domstolar har hanterat liknande situationer. Både Södertörns tingsrätt och Göta hovrätt har bekostat teckenspråkstolk för döva nämndemän. I Göta hovrätt finns till och med en döv nämndeman som får sin tolkning betald av hovrätten, vilket Isabel pekar på som ett viktigt prejudikat.

Isabel har nu kontaktat Tolkcentralen i Region Örebro igen för att få klarhet i situationen. Men hon känner sig fast i en strukturell konflikt där ingen vill ta ansvar för tolkkostnaderna, vilket har lett till ytterligare förseningar i hennes arbete. "Det är inte rättvist mot mig att allt fördröjs ännu längre bara för att ingen är överens om hur lagen ska tolkas," säger Isabel.

Bakom tingsrättens beslut ligger en tolkning av Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) som säger att regionen ansvarar för vardagstolkning, men att detta inte inkluderar uppdrag som nämndeman. Tolkcentralen i Örebro menar att kostnaden för tolktjänster i sådana fall bör falla på tingsrätten eller Domstolsverket, något som tingsrätten uppenbarligen inte håller med om.

Frågan om vem som ska bekosta teckenspråkstolkning i rättssalar för nämndemän fortsätter vara olöst. Isabels kamp för rättssäkerhet som döv nämndeman fortsätter.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

Det allra första Boule-SM för döva har genomförts på Gotland

5 september 2024

Foto: Privat

För första gången i historien arrangerades Boule-SM för döva på Gotland. Almedalens Bouleklubb stod som värd för mästerskapet. Teckenrapport har intervjuat en av de 76 deltagarna, Denice Kantola från Falkenbergs DIK som tog tre medaljer, guld i damdubbel, silver i trippel och brons i mixed.

Tävlingarna pågick i dagarna tre och lockade 76 deltagare från åtta olika idrottsföreningar runt om i Sverige. De tävlade i fyra grenar: dam- och herrdubbel på fredag, mixed på lördag och trippel på söndag. Varje match tog runt 50 minuter med några undantag där matcherna pågick längre.

Carl Rasmussen, huvudansvarig för boule hos Svenska Dövidrottsförbundet (SDI), uttryckte optimism inför tävlingarna och berättade på SDI:s hemsida att boulesporten utvecklas varje år och att samarbetet mellan föreningarna och SDI går åt rätt håll. Arrangören Almedalens Bouleklubb genomförde, enligt Carl sitt uppdrag på ett utmärkt sätt.

Herrdubbeln vanns av IF Nerike genom Jan Erik Söderberg och Rune Ingvarsson. Denice Kantola och Emelie Kroon från Falkenbergs DIK säkrade guld i damdubbeln. Denice vann även bronset i mixed och silvret i trippeln. Teckenrapport tog kontakt Denice, och frågade hur det kändes. "Det känns ofattbart att vi vann! Att vi har tävlat bland hörande i olika tävlingar inklusive SM i Lund har gett resultat, det är vi så glada över. Att jag nu har tre SM medaljer i olika valörer är ofattbart" utbrast Denice.

Lördagens mixed vanns av IK Hephata med Anna-Karin Scheutz och Klas Möller. Söndagen avslutades med trippeln, där DSK Dalir vann med Thord Högberg, Göran Bäckström och Stig Kjellberg.

Konkurrensen kommer att bli allt hårdare, då flera spelare har utvecklats och tränat intensivt inom hörande bouleföreningar berättade Carl för SDI.

Under SM-helgen hölls även ett idrottsmöte för SDI Boule, där man kom överens om tävlingsregler samt diskuterade möjligheten att inkludera boule som tävlingsgren i de Nordiska Baltiska Mästerskapen (NBM) och i Europeiska Dövidrottsförbundets (EDSO:s) sportprogram. Intresset var med andra ord stort att sikta internationellt.

Carl ser med tillförsikt på framtiden för svensk dövboule och hoppas att de kan skapa ett svenskt dövlandslag i boule.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

Teckenspråk hedersomnämns som ett sextigt språk

5 september 2024

Foto: Privat

När det kommer till att rangordna världens "sexigaste" språk, är det ofta de europeiska romanska språken som tar topplaceringarna. Enligt en undersökning är italienska världens mest attraktiva språk och bland de språk som förtjänar ett hedersomnämmande finns teckenspråk.

Den tyska språkinlärningsplattformen Babbel har nyligen listat upp världens åtta sexigaste språk. De har bett 6 000 personer från Storbritannien, Frankrike, Spanien, Italien och Tyskland, samt USA att betygsätta vilka språk som uppfattas som "mest sexiga", "mest romantiska" och "mest passionerade."

Tidigare har det ofta varit de europeiska romanska språken som tar topplaceringarna. I år toppar italienska listan. I studien hedersomnämndes teckenspråket. Plattformen tydliggör inte vilket lands teckenspråk det gäller, utan

nämner teckenspråk som ett språk.

I motiveringen till varför teckenspråk finns på listan står att teckenspråket kräver en särskild form av uttrycksfullhet och känsla. Att de som behärskar det med skicklighet ofta liknas vid konstnärer. Det är som att tecknen med sina rörelser skapar en synlig rytm och elegans som kan vara lika gripande som vackert talade ord. Teckenspråket visar att ett språks attraktionskraft inte bara handlar om ljud utan också om hur det ser ut och upplevs visuellt.

Nyhetsajten Study International understryker att alla språk, inklusive de som inte alltid får den uppmärksamhet de förtjänar, har sin egen unika skönhet. Teckenspråket är inget undantag, det är ett språk som talar till hjärtat genom ögonens och kroppens uttryck.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Utpressning mot personal vid dövskola i Sydafrika

5 september 2024

Foto: Efata Special School for the Blind and Deaf

Pensionerad personal från döv och blindskolan i Mthata i östra Sydafrika har drabbats av utpressning. Nu är fem personer misstänkta och anklagas för att ha drivit en falsk skyddsverksamhet för den pensionerade personalen. Samtliga nekas nu borgen på grund av att brottet är så pass allvarligt.

I Mthata har utpressning blivit ett allt vanligare brott mot företag och privatpersoner, i synnerhet mot pensionerad personal från Efatas skola för döva och blinda. De utsätts bland annat för hot och krav på skyddsavgifter. En av målsägandena, en 65-årig blind kvinna, vittnade om hur de misstänkta vid två tillfällen besökt hennes hem, krävt hyra och hotat att vräka henne om hon inte

betalade. Vid det andra besöket den 14 juli greps de fyra manliga misstänkta på plats av polisen. Två dagar senare greps även ledaren, efter att ha identifierats som delaktig i brottet.

Domaren, som avkunnade beslutet om borgen den 28 augusti, betonade brottets allvar och uttryckte oro för säkerheten för vittnen och målsäganden om de misstänkta skulle släppas fria. Domaren menade också att de misstänkta, om de släpptes mot borgen, skulle kunna utnyttja sina positioner i samhället och att deras inflytande skulle göra det svårt att övervaka deras beteende. Därför nekades samtliga borgen.

Fallet mot de fem misstänkta har skjutits upp till den 13 september, då ytterligare utredning och förhör kommer att hållas. Allmänhetens intresse för fallet är stort, särskilt med tanke på att offren är bland samhällets mest sårbara i och med att de är döva eller blinda.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Chuck E. Cheese engagerar sig för döva och hörselskadade barn

5 september 2024

Foto: Adobe stock

I september äger den internationella dagen för teckenspråken i världen rum. Dagen inleder en internationell dövvecka. I USA uppmärksammar Chuck E. Cheese veckan genom att lansera en serie videor på amerikanskt teckenspråk (ASL). Videorna har de gjort i samarbete med det amerikanska förbundet för döva barn (ASDC). Chuck E. Cheese är en restaurangkedja med fokus på underhållning för barnen. I restaurangerna har de lekland och arkadspel.

Videorna, som de kallar för "Sign-Along" kommer att lanseras på deras officiella

YouTube-kanal. Dessa videor kommer att innehålla sång- och dansnummer där döva och hörselskadade barn från ASDC medverkar. Förutom på YouTube kommer videorna också att sändas på företagets nöjescenter.

Utöver de nya videorna satsar Chuck E. Cheese på utbildning för sina anställda om dövkultur och teckenspråk. Genom en serie utbildningsvideor kommer personalen att lära sig grundläggande hälsningsfraser på ASL, samt få tips på hur de kan interagera med döva och hörselskadade gäster. Syftet är att skapa en välkomnande miljö för alla besökare.

Chuck E. Cheese visar genom detta initiativ att fler aktörer inom barnunderhållning inser att traditionella tillgänglighetsfunktioner som textning inte alltid är tillräckliga för barn. Kommunikationschefen Alejandra Brady berättar för nyhetssidan Yahoo!Finance att de genom sitt partnerskap med ASDC vill återspegla deras engagemang för inkludering och tillgänglighet. Något som ASDC:s VD Cheri Dowling är glad för då hon menar att de vill fortsätta samarbetet för att skapa miljöer där döva och hörselskadade barn kan trivas och skapa minnen, oavsett hörselgrad.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Döva deltagare i Paralympics

5 september 2024

Foto: Adobe Stock

Dansken Jan Winther och brittiska Suzanna Hext är två av de döva deltagarna under pågående Paralympics. Jan tävlar i luftgevär och Suzanna skulle tävlat i simning men blev tvungen att dra sig ur på grund av en olycka.

Under lördagens 10 m luftgevär i stående position var döve dansken Jan en av åtta som kvalificerat sig till finalen. Hans landsman Martin Black Jørgensen knep bronset medan Jan slutade på en sjätte plats.

Dagen efter, i söndags var det dags för 10 m luftgevär i liggande position. Där kom Jan på en 19:e plats och gick inte vidare till final.

Suzanna skulle i fredags ha tävlat i 100 m frisim, en gren som hon ifjol tog VM silver i. Dock beslöt hon i samråd med det medicinska teamet in i det sista att hon skulle dra sig ur, på grund av att hon tidigare i veckan fått hjärnskakning efter en olycka under ett träningspass. Vid förra Paralympics i Tokyo 2021 blev hon också tvungen att dra sig ur då hon fått en serie astmaanfall och blivit medvetslös.

På sina sociala medier uttrycker hon en djup besvikelse och är förkrossad. Suzanna skulle få tävla för första gången med sina cochlea implantat, då en regeländring ifjol gjort att dessa hjälpmedel tillåts i bassängen. Något hon såg fram emot då hon menar att publikens jubel kan lyfta henne när hon simmar.

Maria Norberg

nyhet@teckenbro.com

www.teckenrapport.se

Nytt kommunikationscentrum i Polen

5 september 2024

Foto: Adobe stock

Den 19 augusti hölls det första mötet om att upprätta ett Kommunikationscentrum för personer med funktionsnedsättning i Polen. Centrets fokus är att förbättra kommunikationsmöjligheter för döva och hörselskadade teckenspråksanvändare, bland annat genom att erbjuda översättningstjänster.

Projektet, som är en del av den Europeiska socialfonden+ kommer att öppna i slutet av 2024 fram till och med 2027. En av samarbetsparterna är Polens dövförbund. Centret kommer att sprida ut sig på 17 platser i Polen och även finnas

online.

De tjänster som kommer att erbjudas är översättning till polskt teckenspråk både online och på plats, realtidsöversättning av ljud till text samt översättning av olika skriftliga dokument. I projektet ingår också en kompetensutveckling för teckenspråkstolkare. Projektet strävar efter att stärka rättigheterna och underlätta vardagen för döva och hörselskadade i Polen. Målet är att skapa infrastruktur som permanent kommer att förbättra livskvaliteten för personer i Polen. Detta ligger helt i linje med den nuvarande utvecklingen i infrastrukturen för alternativa kommunikationsmetoder till personer med olika typer av funktionsnedsättningar.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Ett tjeckiskt utbildningsföretag bad om ursäkt för indirekt diskriminering

5 september 2024

Foto: Adobe stock

En döv man ville delta i en webbutvecklingskurs och nekades användning av tekniska hjälpmedel av utbildningsföretaget. Då anmälde mannen företaget till Tjeckiens motsvarighet till DO som klev fram och såg till att han skulle få rätt.

Den döve mannen var intresserad av en kurs i webbutveckling, som kostade cirka 10 000 svenska kronor. Han kom överens med det Tjeckiska dövförbundet att förbundet skulle ordna tolkning eller online-transkribering under kursen. Denna tjänst erbjuds gratis och utbildningsföretaget skulle därför inte ha några direkta kostnader.

Utbildningsföretaget hade dock olika farhågor, som att online-transkriberingen

skulle kunna störa integriteten för andra deltagare eller att tolkningen inte skulle kunna återge den specifika IT-terminologin korrekt. De hänvisade även till eventuella internetstörningar i klassrummet. Mannen kom till slut överens om att gå kursen på en annan plats där online-transkribering av föreläsningarna inte var ett problem.

Mannen anmälde detta till Tjeckiens motsvarighet till DO och påpekade att han tidigare studerat IT på universitet där han använt transkribering eller tolkning utan problem. DO gjorde en utredning där de diskuterade skolans argument med det Tjeckiska dövförbundet och med Föreningen för döva, hörselskadade och deras vänner (ASNEP). Båda organisationerna motbevisade utbildningsföretagets argument och bekräftade att de har transkriberare som kan hantera teknisk IT-terminologi.

Efter att DO ingripit och bedömt utbildningsföretagets agerande som en indirekt diskriminering bad företaget mannen om ursäkt och erbjöd honom tillgång till en annan kurs inom IT utan kostnad som ersättning. Företaget kommer även att på egen bekostnad skapa undertexter till kursen för att göra den tillgänglig för fler.

Juraj Holéczy, Spravy SPJ

Översatt och redigerad av Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com